

ELS NOMS DELS LLOCS DE PRÀCTIQUES DE SURF I SURF PLA A MALLORCA. LES IMPLICACIONS DE LES ONES EN UNA NEOTOPONÍMIA INÈDITA

Patricia Peñas de Haro

Main Entry: spot

Pronunciation: /spɒt/

Etymology: From Middle English spot or spotte, cognate with Middle Dutch spotte (“spot speck”), Low German spot, and Old Norse spotti (“small piece”). Also Old English splott (“spot, plot of land”).

Date: 13th century

Noun:

- A location or area
- (*sports*) An official determination of placement.

Abans d'entrar en la matèria d'aquesta comunicació, hem de fixar-nos en l'entrada de la paraula anglesa: *spot* (un lloc, àrea o part particular) i <<una petita extensió d'espai>>.

La paraula *spot* s'utilitza per a designar, en el nostre cas, una localització a la costa amb unes condicions favorables per a practicar esports aquàtics com el surf i el surf pla (*body board*). El surf és un esport que consisteix en lliscar sobre les ones del mar dempeus sobre una taula, dirigint-la gràcies a una o diverses quilles situades en la part del darrere de la taula. També es practica en les mateixes localitzacions el surf pla, que és un esport basat en el lliscament sobre la superfície abans de trencar-se l'ona amb una taula d'escuma sintètica d'un metre de llarg, més o menys, anomenada *boogie* o taula de surf pla. Hi ha tres estils o maneres de lliscar-se sobre un *boogie*:

- Tombat (*prone*)
- Amb una cama agenollada (*drop knee*)
- Totalment dempeus (*Stand up*)

Es diuen esports d'acció o de risc i es desenvolupen en contacte directe amb un mitjà natural de naturalesa hostil, en llocs particulars per als quals es reserva l'anglicisme *spot* són les localitzacions on es practiquen aquests esports. La paraula *spot* és comuna en el col·lectiu

que practica surf i surf pla. El litoral mallorquí està configurat en *spots* i no tant en llocs, platges i sortints rocosos.

La **toponímia** o **onomàstica geogràfica** és una disciplina de l'onomàstica que consisteix en l'estudi etimològic dels noms propis d'un lloc. La pròpia "toponímia" prové etimològicament del grec τόπος (*tópos*), "lloc" i ὄνομα (*ónoma*), "nom", resulta de la necessitat de l'home proveït de llenguatge verbal de dotar de nom a certes àrees interessades d'una regió, extenses o petites, és a dir, dotar-les d'una identitat i, en definitiva, d'una imatge de marca. Segons Plató, és la manera en la qual els humans s'apropien de les coses i també dels llocs.

Aquesta <<imatge de marca>> relacionada amb l'ús d'una terminologia popular caracteritzadora d'objectes o d'espais ha estat lúcidament observada per BONET i GRIMALT (2002) en: 'Noms populars de núvols i la seva significació climàtica'.

Els estudis toponímics tenen la finalitat fonamental d'explicar l'origen i la significació dels noms que reben els llocs d'un territori. L'objecte d'aquesta comunicació és l'origen i la significació que reben els llocs costaners de l'illa de Mallorca per part del col·lectiu citat. Aquesta aportació pretén donar notícia de l'ús social de topònims privatis del col·lectiu que practica surf i surf pla a Mallorca, i manifestar que la toponímia no està tancada en el temps, sinó que està en permanent procés constructiu.

Consultes efectuades entre els individus que practiquen aquestes modalitats esportives demostren que, un gran grup de persones, que en els últims anys ha anat incrementant considerablement, han donat nom propi, d'ús exclusiu, a certs llocs freqüentats per a la pràctica d'aquests esports; és a dir, han instaurat una terminologia particular enmig de la gran xarxa gràfica que constitueix la Mallorca mesotoponímica del nostre temps (Mapa Topogràfic Balear, d'escala 1:5.000, que conté una mitjana de 30 noms per km², uns 40.000 topònims en total).

Cal advertir, així mateix, que el recull de noms presentat no constitueix una recopilació exhaustiva ni sistemàtica de la neotoponímia trobada, i en conseqüència resta relativament incomplet. Arreplegar i donar compte de la totalitat dels noms que es fan servir és una tasca quasi bé irrealitzable, tenint en compte que el col·lectiu d'adeptes a aquests esports no sempre es coneixen entre ells, de manera que la transmissió i dispersió oral del nom és més reduïda, sobretot en els darrers anys en els quals ha incrementat molt el nombre de practicants de surf i surf pla. Malgrat tot, la neotoponímia de què es fa ressò aquesta comunicació és notablement reconeguda i acceptada entre la comunitat dels prosèlits i, com a tal, acostumen a fer-ne ús. Aquest treball pretén demostrar l'existència i l'ús corrent d'una neotoponímia com la que es relata, tot oferint una visió global del fenomen, i perquè constitueix <<una capa d'informació que molt sovint encara resta inèdita, lluny de la mirada de la ciència i dels seus investigadors>> (ORDINES, 2002). De fet, el fenomen aquí descrit és inèdit per als investigadors com és inèdit i estrany per a la majoria de la societat.

No és un assumpte anodí considerar aquí un cert desconeixement per part de la societat illenca de la presència d'esports com el surf i el surf pla. Al contrari, els surfistes i els que practiquen surf pla omplen les platges i esculls de l'illa quan hi conflueixen les condicions apropiades.

Durant l'estiu, amb la presència de l'anticicló de les Açores i les pertorbacions atlàniques circulant a major latitud, el vent que predomina a Mallorca és de nord, nord-est, per

això les platges més visitades durant aquesta estació de l'any són les de la costa nord, com per exemple: Cala Mesquida, Son Serra, Cala Agulla i la Colònia de San Pere.

Durant la tardor, les pertorbacions atlàntiques se situen a latituds més cap al sud i quan arriben al Mediterrani s'intensifiquen gràcies a l'acció de la mar amb temperatures molt càlides; això fa que hi hagin més dies d'ones a la part del sud i ponent de l'illa ja que predomina el vent de oest, sud-oest, nord-oest. Els *spots* més visitats seran: Cala Major i Peguera. Durant l'hivern, hi predomina l'entrada de vents de nord, nord-est així que la costa nord i nord-est de l'illa serà la que presenti les millors condicions: Alcanada, Son Serra. Les pertorbacions amb vent de llevant són majoritàries a la tardor i durant la primavera; a la costa llevantina els surfistes es concentren a les platges de cales de Mallorca, Son Moll, Canyamel, Cala Millor, S'Illot i Sa Coma.

Els surfistes y els que practiquen surf pla cerquen les situacions de mar de fons amb diferents orígens (per exemple, el golf de Lleó). Hem d'assenyalar que hi predominen més dies d'ones en els quals el vent és present que no els dies amb condicions de mar de fons sense vent.

La irrupció del surf i el surf pla a Mallorca es produeix a mitjan de la dècada dels 70 i a principi dels 80. Durant aquests anys eren molt pocs els surfistes que anaven a cercar ones per la costa de Mallorca. En els darrers anys el nombre de surfistes i de persones que practiquen surf pla s'ha ampliat considerablement i any rere any el nombre va augmentant, i esports d'acció com aquests són avui dia presents pertot arreu de la costa mallorquina —més pròpiament, allà on certs condicionants geogràfics costaners ho permeten— i durant tots els mesos de l'any. Tot plegat, una expansió semblant ha propiciat entre els aficionats un més que notable coneixement geogràfic dels indrets dels quals són assidus visitants, i ha redundat, així mateix, en la instauració i consolidació de topònims d'invenió pròpia amb els quals es reconeixen certs llocs precisos del territori. Altres indrets del litoral, en canvi, per una raó o una altra no tenen cap al·licient per als egoistes interessos del surfista. La freqüència de les visites a determinats indrets, que amb el temps es consoliden com a *spots*, és a causa, fonamentalment, de la qualitat de les condicions atmosfèriques i marítimes necessàries per a la pràctica del surf i el surf pla.

Al món hi ha, per exemple, un cas típic de topònim associat a una ona sobre la qual lliscarà un surfista: Jaws, paraula anglesa que significa mandíbula, en referència a la forma de mandíbula de tauró que s'atribueix a aquesta ona gegantina i perillosa que es forma a l'illa de Maui, Hawai. Altres exemples de topònims són Shark Park, que significa parc de taurons ja que és una ona a Califòrnia a 50 milles mar endins que només es pot accedir en vaixell, ones de 25 peus que tanquen com mandíbules de tauró, i la companyia del tauró blanc, el depredador més violent de l'oceà fan d'aquest lloc una experiència de vida o mort. Una altra ona molt famosa és l'anomenada Cyclops, la traducció en castellà és *cíclope* —gegant de la mitologia grega amb un sol ull— la trobem a Austràlia i és un dels llocs més estranys i amb l'ona més violenta del món, és mes bé una ona per a surfistes de surf pla pel radical *take of*, però alguns surfistes també s'hi arrisquen, Cyclops és considerada l'ona més perillosa del món. El factor de l'accessibilitat amb cotxe sovint és determinant en el reforçament d'un lloc com *spot*.

El conjunt de noms propis de llocs emprats pel col·lectiu de Mallorca constitueix, en fi, un cas vertader i viu de neotoponímia, per bé que aquest és un cas de toponímia exclusi-

vament oral. Tot plegat, els informadors que han col·laborat en el recull toponímic d'aquest treball tenen una edat mitjana compresa entre els 20 i els 40 anys, completament representativa de la mitjana d'edat dels aficionats a les modalitats contemplades aquí.

El nombre total d'aficionats és difícil d'establir, però s'accepta com a bo un nombre mínim de 200 pel conjunt de l'illa, i la majoria d'ells estan familiaritzats almenys amb els neotopònims més usats dins el seu circuit particular. Encara més, la recopilació dels noms dels *spots* ha estat possible només a través de fonts d'informació oral, ja que de la neotoponímia presentada no hi ha més rastre —a més d'efímer— que el que es pugui trobar en els missatges curts de les pantalles dels telèfons mòbils o als fòrums virtuals d'Internet. Malgrat tot, l'oralitat de la informació no resta validesa a la veracitat del neotopònim, bé perquè la font oral ha estat convenientment contrastada, o bé perquè bona part d'aquesta neotoponímia presenta un notabilíssim grau d'estabilitat, i per tant hi ha una marcada coincidència entre els informadors.

El recull toponímic del present treball contempla els topònims emprats pels surfistes i els practiquen surf pla. Aquests dos grups solen compartir espais litorals i, per tant, també comparteixen l'ús d'una toponímia comú.

Atenent la consideració preliminar, feta de bon començament, sobre l'ús de la paraula *spot*, s'ha d'advertir que no tots els indrets susceptibles d'aquestes activitats esportives són considerades *spots*, sinó només els <<històricament>> reconeguts com a aquells on les bones condicions es repeteixen any rere any, la qual cosa té com a resultat un reconeixement de les qualitats i la <<utilitat>> dels mateixos, que se sol premiar amb l'adjudicació d'un nom que els particularitza. És interessant afegir que existeixen els anomenats *secret spot*: són indrets útils els <<descobridors>> dels quals, en el sentit de descobridors del lloc com a òptim per a les modalitats de les que donem compte, es reserven la informació de la seva localització i potser li assignen un topònim propi que queda fora de l'abast de la resta d'aficionats.

Per una altra banda, amb tota lògica la presència toponímica a què es refereix aquest relat se circumscriu únicament al litoral mallorquí i deixa fora tot el solar de l'interior de l'illa.

La densitat toponímica litoral no és estranya ni sorprenent. AGUILÓ (1997) i ORDINES (2002) han fet notar la freqüència de topònims relacionats amb la morfologia litoral en general, i els illots i illes menors en particular. En el cas que aquí ens ocupa, és interessant comprovar que dins la petita àrea que dona nom a un *spot* sovint hi conviu una sèrie més o menys llarga de microtopònims. Com es veurà més endavant, és el cas, per exemple, del Búnker, nom genèric amb què es coneix l'àrea que s'estén a l'esquerra de Son Serra de Marina, reservada per al surf i surf pla. Aquesta àrea comprén els microtopònims distribuïts de manera consecutiva partint cap a l'esquerra des del mollet de Son Serra: la Compuerta, Berberechos, la Papa, el Búnker i el segon Búnker. Un altre exemple de microtoponímia és el que proporciona Cala Major, a Palma, àrea també de surf i surf pla. El genèric Cala Major, sense ser un neotopònim, està format realment per tres microtopònims: Fondo Sur, Murphy i el Malecón.

El fenomen d'una microtoponímia associada singularment als *spots* no és, en absolut, un fet aïllat sinó, més aviat al contrari, comú a tots els indrets del món amb algun tipus de relació o propensió al surf. Com per exemple, serveixi el de la platja de Las Canteras, a l'illa de Gran Canària, on hi conviuen topònims de curt abast, com la Barra o la Cícer. Un cas defi-

nitíu és el que presenta la platja de Banzai Pipeline, a la costa nord de Oahu (Hawai), on una mateixa ona rep dos noms diferents: Backdoor si és la part cap a la dreta de l'ona, i Pipeline si és la part cap a l'esquerra (el seu famós tub d'esquerra). Tots dos són casos extrems de microtoponímia o, més acuradament si cal, de talassomicrotoponímia.

Finalment, s'ha considerat convenient elaborar una cartografia elemental més o menys segura dels noms dels *spots* surf i surf pla de l'illa de Mallorca, amb la contemplació d'informació terminològica referida als *spots*, els topònims dels quals corresponen a una invenció més o menys recent, i la localització geogràfica dels quals (assenyalada amb un número) no apareix en les fonts cartogràfiques, com ara els mapes turístics o el Mapa Topogràfic Balear. D'altra banda, s'ha confeccionat una llista d'aquest grup toponímic, tot intentant-ne una explicació sobre l'origen i la seva justificació o causa com a neotopònim (etiologia), o totes dues coses alhora.

Per les causes que ja s'han explicat, el recull toponímic que oferim en forma de llista comprèn els neotopònims dels *spots* específics de surf i surf pla. Per altra banda s'ha considerat adequat citar els llocs que funcionen com *spots* a Mallorca però que, per alguna raó, no han estat rebatejats —o no es coneix encara que ho hagin estat— amb un neotopònim d'ús generalitzat, de manera que són anomenats per la comunitat de surfistes per la seva forma normal i original.

Neotopònims que funcionen com *spots* de surf i surf pla, amb una indicació de la pràctica esportiva predominant, la seva localització geogràfica i uns apunts sobre la seva etiologia:

El fondo Sur: microtopònim del genèric Cala Major. Correspon a l'ona que trobam a la part occidental de la cala. L'ona es forma aferrada a les roques i rebota en el penya-segat; romp obrint cap a l'esquerra. És idònia per al surf pla, encara que també per a surfistes més experts. Etiologia: no determinada.

Murphy: microtopònim del genèric Cala Major, aquesta ona es forma entre el fondo Sur i les roques que hi ha enmig de la platja. Sol rompre de dretes o d'esquerra. Fons de sorra. Per a surf pla i surf. Etiologia: no determinada.

El malecón: microtopònim del genèric Cala Major. Correspon a l'ona que romp a la part oriental de la cala, aferrada a l'escullera que tanca la cala de Cala Major. L'ona es forma a la dreta de la platja de la mateixa manera que la del fondo Sur, però en aquest cas la mar xoca contra la escullera formant-se una ona que obre cap a la dreta. Fons de sorra. Surf i surf pla.

Marineland: platja de la Costa d'en Blanes; genèric. Situada a la platja que trobam al costat de Marineland. El dies que el vent és molt fort de sud, sud-oest i ponent i la costa del sud rep ones superiors als 2 metres, en aquesta platja les ones seran de menor alçada i entraran a la platja d'una manera menys caòtica. Es forma un pic de dretes i d'esqueres a la part oriental de la platja al davant de les roques del Sporting Tennis Club. Surf i surf pla.

Peguera: microtopònims de Peguera: **Torá**, la **Romana** y **Palmira**. Topònims ja existents. Surf i surf pla.

El Toro: genèric. A Port Adriano, a la part oriental del port, amb les mateixes condicions que Marineland quan el *swell* prové del sud, sud-oest o de ponent i és de gran alçada aquest *spot* rep onatge de manera més ordenada i de menor alçada que en altres platges més obertes a l'onatge i al vent. Surf i surf pla.

El Port: genèric. Correspon a la cala del Port des Canonge, a Banyalbufar. Quan la mar és d'oest, nord-oest a la part occidental del embarcador es forma bastant a prop de les roques una ona força potent i perillosa ja que romp amb poca profunditat. Etiologia: es tracta d'una derivació per simple reducció o abreviació del topònim Port des Canonge.

L'islote de Alcanada: microtopònim d'Alcanada. Davant de la costa trobam un illot que a l'altre costat d'aquest hi romp una ona d'esquerres quan la mar es de nord, nord-est, només hi romp quan l'onatge és superior als dos metres d'alçada, sobretot a l'hivern quan bufa vent molt fort de Nord. Com que es troba més tancat que altres *spots* de l'illa, les ones entren més ordenades i està bastant protegit del vent. Les condicions són millors per al surf ja que és una ona molt llarga i molt tranquil·la.

El Barca: genèric del Barcarés. A la dreta del Port de Pollença. Romp una ona sobre fons de roca, amb molt poca profunditat quan el mar és de nord-est. És una ona molt potent i ràpida més adequada per al surf pla que per al surf sobretot si l'alçada de les ones és inferior a dos metres ja que amb ones petites romp molt a prop de les roques.

El segon Búnker: microtopònim de Son Serra. Últim tram del litoral a l'esquerra del Mollet de Son Serra. Romp una ona sobre fons de roca a la part occidental del Búnker anant direcció Can Picafort. Surt una ona d'esquerres amb molt poca profunditat, és bastant perillosa, la dreta és molt curta i perillosa. Etiologia: neotopònim d'ús estès la procedència del qual s'ha de cercar per la presència de construccions militars de defensa, ara en ruïnes, que daten dels anys de la postguerra espanyola. Surf i surf pla.

Búnker: es Búnker. Genèric. Situat al llarg de la franja litoral a l'esquerra del Mollet de Son Serra, a Son Serra de Marina (Santa Margalida, nord de Mallorca). Correspon a la zona rocosa a la part occidental de la platja de sorra, romp una ona que obre de dretes i d'esquerres sobre fons de roca, no hi ha molta profunditat, sobretot quan l'onatge és inferior al metre d'alçada és perillós si no ets un surfista experimentat. Etiologia: neotopònim d'ús molt estès la procedència del qual s'ha de cercar, inevitablement, en la presència de construccions militars de defensa, ara en ruïnes, que daten dels anys de la postguerra espanyola. Surf i surf pla.

La Papa: microtopònim de Son Serra. Situat a l'esquerra del Mollet de Son Serra a la platja que trobem a la dreta del Búnker. És l'ona que romp a la dreta de la platja de sorra

davant les roques. El fons és de sorra i roca, romp de dretes i d'esquerres. Millor per al surf que per al surf pla, és una ona molt fàcil. Etiologia: no determinada.

Berberechos: microtopònim de Son Serra. A l'esquerra del Mollet de Son Serra. És una ona que romp entre la Comporta i la Papa. Romp de dretes i d'esquerres sobre fons de roca. Surf i surf pla. Etiologia: potser perquè les roques que hi ha a la costa enfront d'aquesta ona tenen forma de fòssils de copinyes, segons alguns practicants de surf que se'ls va demanar un dia d'ones a aquest *spot*.

La **Compuerta:** microtopònim de Son Serra. Lloc més proper al Mollet de Son Serra, i que queda just a la seva part occidental, en direcció a la mar. Aquesta ona romp al costat de la comporta del Mollet que els dies que hi ha onatge roman tancada. Romp sobre fons de roca amb més profunditat que el Búnker i no és tan potent. Perfecta per a surfistes que estan aprenent malgrat que també és bona per a surfistes experimentats. Romp d'esquerres i de dretes. Etiologia: el nom deriva de la portalada que dona pas des del mar a l'interior del moll. Surf.

El **dos playas:** microtopònim de Son Serra. Situat a la franja litoral a la part oriental de Son Serra, a l'altre costat del poble. Rompen ones al llarg de la platja de sorra, aquesta zona a vegades funciona amb onatge de poca alçada. Etiologia: el nom deriva del restaurant que hi ha davant de la platja amb el mateix nom. Surf.

Los **Cobardes:** genèric simple i forma única. És el nom que rep la part de costa que comença a la part occidental de s'Estanyol, Artà, entre el punt on desemboca el torrent del barranc de sa Canova i la zona arenosa de nom oficial s'Entrada. Etiologia: inicialment, los Cobardes és l'*spot* per a aquells que no s'atreveixen a entrar a les ones de Little Hookipa, i opten per la solució <<covarda>> d'anar a l'*spot* més pròxim. Tanmateix, és una qüestió relativa ja que los Cobardes és una digna alternativa. Surf.

La **playita de la Colonia:** genèric. Correspon a la platja de roques arrodonides que trobem davant del passeig de la Colònia de Sant Pere. Rompen ones d'esquerres i de dretes, sobre fons de roca i sorra, són molt ràpides i força bones per al surf pla però també per al surf.

Little Hookipa: topònim d'estructura composta descriptiva i forma única (de vegades anomenada, reductorament, Little). Principalment surf, i en menor mesura surf pla. Rep aquest nom una cala —més aviat, una entrada— situada a la dreta del moll de la població de sa Colònia de Sant Pere, Artà. Etiologia: el nom de l'*spot* resulta clarament d'un intent d'establir semblances respecte a les excel·lents condicions per al surf entre aquest *spot* mallorquí i la famosa platja de nom Hookipa, de l'illa hawaiana de Maui. La sola menció del nom Hookipa suggereix, en la ment d'un surfista, el lloc ideal per al surf, l'*spot* perfecte. Little Hookipa a Mallorca és un *spot* en el qual rompen ones de dretes molt llargues i molt tranquil·les sobre fons de roca, no és una ona potent per això és perfecta per al Longboard i també per al surf. Quan el *swell* és de nord,

nord-est bastant gran, aquesta platja rep les onades de manera més ordenada i està més refugiada del vent.

Les **dos torres**: microtopònim de la colònia de Sant Pere, Artà. Correspon a l'ona que romp a la part oriental de Little és més potent que Little, romp sobre fons de roca amb poca profunditat, és més perillosa per això és recomanable per a surfistes més experts. Etiologia: el nom deriva dels dos obeliscs que trobem a la costa, just davant de la zona on romp aquesta ona. Surf i surf pla.

S'estanyol de Artà: genèric. Correspon a la franja litoral a la part occidental d'Artà. Romp una ona d'esquerra sobre fons de roca. Surf.

El **Clandestino**: genèric. Cala Torta, Artà. Romp una ona molt potent d'esquerres sobre fons de sorra i roca. Comença a rompre damunt les roques que hi ha a la part occidental de la cala. És idònia per a surf pla encara que també és bona per al surf. Etiologia: el nom deriva del difícil accés i la seva localització enmig de muntanyes.

El **búnker de Mesquida**: microtopònim de Mesquida. Cala Rajada. A la part oriental de la platja romp una ona de dretes que comença a rompre sobre fons de roca. És una ona bastant potent, perfecta per al surf i el surf pla, és millor quan l'onatge és gran ja que romp més lluny de la costa i és menys perillosa. Etiologia: el seu nom deriva de la construcció militar de defensa, en ruïnes, que trobem a les roques de la part oriental de la platja.

La **rotonda**: microtopònim de Cala Agulla. Correspon a l'ona que romp just davant de la rotonda que hi ha a la part oriental de la platja de Cala Agulla, es forma una ona que romp de dretes, bastant llarga, i que comença a rompre damunt de les roques. Amb mar de nord, nord-est. Surf i surf pla.

Son Moll: topònim ja existent. Cala Rajada. Rep onatge de llevant i a vegades amb mar molt gran de nord-est. Romp una ona de dretes al costat de les roques de la part occidental de la platja i altra ona enmig de la platja d'esquerres i de dretes, sobre fons de sorra i roca. Surf i surf pla.

Canyamel: topònim existent. Capdepera. Rep onatge de llevant. Rompen ones al llarg de tota la platja, fons de sorra. Surf i surf pla.

Sa Font de sa Cala: topònim existent. Cala Rajada. Rep onatge de llevant. Fons de sorra. Surf i surf pla.

El **Eurotel**: genèric. Costa dels Pins, Son Servera. Quan l'onatge és de llevant bastant gran i el vent és fort, en aquesta zona situada davant de l'Eurotel de la Costa dels Pins romp una ona molt fàcil, idònia per al surf. És molt llarga, romp sobre sorra i roca. Surf. Etiologia: el seu nom deriva de la seva localització davant de l'Eurotel.

La bolera: microtopònim de Cala Millor. Correspon a l'ona que trobem davant de la bolera que hi ha al passeig de Cala Millor. Quan la mar és de llevant romp una ona d'esquerres sobre fons de sorra. Etiologia: el seu nom deriva de la seva localització, just davant d'una bolera. Surf i surf pla.

El Hipocampo: microtopònim de Cala Millor. Amb *swell* de llevant, al final de la platja de Cala Millor a la part oriental rompen ones de dretes i d'esquerres sobre fons de sorra. Les millors condicions són quan no hi ha gens de vent de mar o amb terral. Etiologia: el seu nom deriva de la seva localització just davant de l'hotel Hipocampo. Surf i surf pla.

Sa Coma: topònim existent. A la platja de Sa Coma, Sant Llorenç des Cardassar. Rep onatge de llevant, sobre fons de sorra. Surf i surf pla.

S'Illot: topònim existent. San Llorenç des Cardassar. Rep onatge amb les mateixes condicions meteorològiques que Sa Coma. Sobre fons de sorra i roca. Surf i surf pla.

La playa de Porto Cristo: topònim existent. A la platja de Porto Cristo a la part occidental del Port. Només romp quan l'onatge és de llevant molt gran i el vent és fort. En aquesta platja entren ones de manera més ordenada i està molt protegida del vent. És una ona potent que romp prop de la costa sobre fons de sorra i roca. Perfecta per al surf pla i per al surf.

Cala Anguila: topònim existent. Cales de Mallorca, Manacor. Amb mar de llevant romp una ona quan el mar rebota contra el penya-segat, és una ona molt potent sobre fons de sorra, és molt ràpida. Surf pla i surf.

Cala Mandia: topònim existent. Cales de Mallorca, Manacor. Amb mar de llevant. Sobre fons de sorra. Romp una ona de dretes i altre d'esquerres aferrada a les roques als dos costats de la cala, l'ona és molt potent i ràpida. Surf pla i surf.

Cala Romántica: topònim existent. Cales de Mallorca, Manacor. De la mateixa manera que les altres cales del llevant de Mallorca, rep onatge procedent de llevant. Romp una ona de dretes pegada a les roques que comença a rompre quan el mar rebota contra el penya-segat. És una ona ràpida i potent. Surf i surf pla.

Cala Domingos: topònim existent. Cales de Mallorca, Manacor. Aquesta cala està dividida en dues platges de sorra, enmig de les quals hi trobem una cova davall del penya-segat; davant d'aquesta cova romp una ona de dretes i d'esquerres. A la part occidental de la cala romp una ona d'esquerres pegada a les roques, sobre fons de sorra. Surf i surf pla.

Es trenc: topònim existent. Ses Salines. Rep onatge de sud, sud-est, sud-oest. Rompen ones al llarg de la platja sobre fons de sorra. Surf.

Sa Ràpita: topònim existent. Rep onatge de S-SE-SW. Romp una ona molt llarga de dretes sobre fons de sorra. Surf.

El club nàutic de Can Pastilla: topònim existent. Quan l'onatge és gran de sud, sud-oest i el vent és fort, romp una ona sobre fons de sorra al costat del club nàutic, és una ona llarga d'esquerres. Surf.

Ciudad Jardín: topònim existent. A la platja de sorra rompen ones de dretes i d'esquerres sobre fons de sorra i roca, amb mar de sud-est, sud, sud-oest. Surf i surf pla.

Los bebés: microtopònim de la Ciutat Jardí. A la part oriental de la platja a l'altre costat de l'escullera, hi ha una petita platja de roques. Es forma una ona que romp de dretes i d'esquerres és perfecta per a surfistes principiants encara que quan l'alçada de les ones és superior a un metre és una ona bastant bona també per a surfistes més experts. Etiologia: no determinada.

El segundo Porti: microtopònim del Porti. Es Portitxol. Romp una ona sobre fons de roca idònia per al surf. És una ona llarga que comença a rompre amb *swells* superiors a un metre o metre i mig a l'esquerra del Porti. Surf.

El Porti: genèric i forma única. Situat a l'esquerra de la platja de Can Pere Antoni, i a la dreta des Portitxol. Romp una ona idònia per al surf. És una ona llarga que romp de dretes davant de les roques que hi ha a l'esquerra de la platja del Portitxol. Romp sobre fons de roques i sorra. Surf.

CONCLUSIONS

Amb l'acceptació per endavant que aquest inèdit de noms populars de llocs no contempla la totalitat d'aquells que habiten en el cap dels aficionats al surf i al surf pla, la llista és prou significativa de l'existència a Mallorca d'una neotoponímia d'ús demostradament corrent. En canvi, no s'ha considerat encara possible intentar una classificació sistemàtica del conjunt dels noms aportats, pel seu relativament reduït nombre, tot i que ha estat possible fer una ressenya de la fenomenologia observada.

Les possibilitats interpretatives de gran part dels neotopònims són múltiples i difícils si no existeix una certa familiarització amb el fenomen del surf i el surf pla. Encara és patent la sorpresa amb què reacciona una majoria de gent quan es parla de la presència de surf a l'illa, per bé que els fets contradiuen la creença segons la qual Mallorca no està dotada per al surf. L'existència mateixa d'una toponímia pròpia i peculiar demostren precisament el contrari.

Certament sorprenent resulta el fet que la neotoponímia descrita no obeeix a criteris relacionats amb la direcció o la força del vent, per exemple, o l'orientació geogràfica d'un *spot*, o l'onatge característic d'un indret, com per ventura caldria esperar d'una toponímia

litoral. Els criteris d'implantació d'un grup neotoponímic com aquest són considerablement variats, i la neotoponímia trobada és prolífica en neologismes, anglicismes, castellanismes i mots que denoten una gran espontaneïtat i improvisació en la formació del nom. El reconeixement etiològic així ho demostra. Per altra banda, assignar un nou nom a una platja o escull, o bé a un bocí d'aquests indrets, respon a una clara i doble intencionalitat: d'un costat, afinar o perfeccionar la localització geogràfica d'un *spot*; de l'altre, distingir en cert sentit l'*spot* per la seva qualitat o demostrada <<utilitat>> per a practicar-hi surf o surf pla. S'ha d'esmentar també la fortíssima empremta castellana en la toponímia ressenyada. Això no es deu a una massiva implantació de la llengua castellana dins del col·lectiu d'aficionats, ja que la convivència entre els dos idiomes —català i castellà— és la tònica general. La raó s'ha de cercar en la inèrcia de l'ús del castellà en la societat mallorquina del nostre temps.

Finalment, la neotoponímia descrita no es demostra unànimement dotada de càrrega semàntica, és a dir de significat, si bé les paraules de MORAN (1996) són especialment adequades al cas d'aquest treball: <<El significat d'un nom propi no és pas el sentit etimològic d'origen, sinó la realitat sincrònica i actual que denomina>>. De fet, la sincronia és també un tret característic d'aquesta neotoponímia: el Búnker, Little Hookipa, o los Cobardes són realitats inequívocament sincròniques en què la formació del topònim s'emmarca de manera fonamental dins d'un context social o físic. Per altra banda, la difícil qüestió de la distinció entre nom propi i nom comú (el primer, entès com a unitat significativa; el segon, com a marca d'identificació) sembla trobar en la toponímia ressenyada un punt de confluència, ja que els noms dels *spots* funcionen alhora com a marques d'identificació d'un lloc al temps que venen carregades de significat.

De manera resumida, la neotoponímia especificada en aquesta comunicació es pot caracteritzar de la manera següent:

- Neotoponímia de transmissió i ús exclusivament oral (200 usuaris a Mallorca, aproximadament).
- Doble intencionalitat en la formació del nou topònim: a) afinar o perfeccionar la localització geogràfica d'un *spot*; b) distingir (en el doble sentit de diferenciar i d'honorar) un *spot* per la seva qualitat o utilitat per a practicar-hi surf i surf pla.
- Espontaneïtat i improvisació en la formació del topònim.
- Multiplicitat de criteris en la formulació del topònim: etiologia diversa (dificulta la classificació).
- Domini de neologismes, anglicismes i castellanismes.
- Sincronia.
- Densitat toponímica a les radies de Palma i Alcúdia.
- Notable grau d'estabilitat, a pesar de la pervivència oral.